

	E1.1 Algemene richtlijnen evacuatie	DOC.NR.:	Controle
		REVISIE:	0
		DATUM:	
		PAGINA:	1

Evacuatie

Algemeen

Het arab interesseert zich vooral voor de bescherming van de personen. Alle overtredingen in verband met de evacuatievoorzieningen zijn dan ook zware overtredingen.

De deuren die naar buiten leiden moeten, wanneer de lokalen bezet zijn, op elk ogenblik kunnen geopend worden (art.52.4.1.arab).

De deuren van de nooduitgangen mogen niet op een zodanige wijze vergrendeld worden dat zij niet gemakkelijk en onmiddellijk kunnen worden geopend door iedereen die ze in geval van nood zou moeten gebruiken, men kan ze bijvoorbeeld van een panieksluiting voorzien. De deuren van de nooduitgangen moeten in de richting van de uitgang draaien.

De private wegen die naar die deuren leiden moeten vrij blijven (art.52.4.2.arab). Dit betekent dat deze wegen moeten toebehoren aan de uitbater van de inrichting, zoniet moet hij er kunnen over beschikken op elk ogenblik.

De plaats, de verdeling en de breedte van de trappen, uitgangswegen, uitgangen, deuren en wegen die er naar toe leiden moeten een snelle en gemakkelijke ontruiming van de personen toelaten (art.52.5.1.arab). Het is aan te bevelen dat twee uitgangen niet meer dan 45m van elkaar verwijderd zijn. Verscheidene uitgangen kunnen dus geëist worden, ook al voldoen ze aan de expliciete bepalingen dienaangaande. Het is derhalve geraadzaam steeds de Technische Inspectie te raadplegen in twijfelgevallen. De uitgangen dienen bovendien onafhankelijk van elkaar voorzien te worden. Dat wil zeggen dat wanneer één uitgang door brand onbruikbaar wordt, de andere bruikbaar

	E1.1 Algemene richtlijnen evacuatie	DOC.NR.:	Controle
		REVISIE:	0
		DATUM:	
		PAGINA:	2

dient te blijven. Dit kan gerealiseerd worden door verwijdering in de ruimte of door bouwkundige maatregelen.

Het volgende geeft een samenvatting van de art.52.5.3 tot en met art.52.5.8

Aantal uitgangen:

- lokalen groep 1 (: 2;
- bezetting >100 personen: 2;
- bezetting >500 personen: 3.

Aantal trappen:

- bezetting >100 personen: 2;
- bezetting >500 personen: 3.

Breedte uitgang:

- Horizontaal: 1 cm per persoon en > 80 cm (70 cm voor gebouwen van vóór 01/06/1972);
- Verticaal dalend: 1,25 cm per persoon en > 80 cm (70 cm voor gebouwen van vóór 01/06/1972);
- Verticaal stijgend: 2 cm per persoon en > 80 cm (70 cm voor gebouwen van vóór 01/06/1972).

De plaats van elke uitgang en van elke nooduitgang evenals de richting van de wegen, uitgangswegen en trappen die naar deze uitgangen leiden, worden aangeduid door de reddingstekens bepaald in het KB van 17.06.1997, art.42, BS 19.09.1997.

Procedure

	E1.1 Algemene richtlijnen evacuatie	DOC.NR.:	Controle
		REVISIE:	0
		DATUM:	
		PAGINA:	3

De informatie aan het personeel omvat onderrichtingen, in voldoende aantal aangeplakt op zichtbare plaatsen die gemakkelijk te bereiken zijn en die het personeel inlichten over de gedragslijn die moet gevolgd worden in geval van brand, onder meer wat betreft (art.52.12 arab):

- 1° waarschuwing van de directie en van de aangestelden voor de brandbestrijding;
- 2° waarschuwen van de bevoegde brandweer;
- 3° de schikkingen die moeten getroffen worden om het alarm te geven;
- 4° de schikkingen die moeten getroffen worden om de veiligheid en de ontruiming van de personen te waarborgen;
- 5° het aanwenden van de middelen voor brandbestrijding die beschikbaar zijn in de inrichting;
- 6° de te nemen schikkingen om het optreden van de bevoegde brandweer te vergemakkelijken.

Artikel 52.12 van het arab legt dus aan elke onderneming een verplichting op om een procedure voor waarschuwing en alarm uit te werken.

Waarschuwing betekent een bericht aan de eerste interventieploeg dat er een begin van brand is.

Alarm betekent een bericht aan het personeel dat de inrichting moet ontruimd worden.

Waarschuwings-, alarm- en ontruimingsoefeningen moeten ten minste éénmaal per jaar georganiseerd worden (art.52.10.6.arab).

De periodiciteit en de tijdsduur van de evacuatieoefeningen werden vastgelegd in de omzendbrief IM/SG/BC2/87/015 van 05 mei 1987 betreft 'Brandveiligheid in scholen en internaten'.

	E1.1 Algemene richtlijnen evacuatie	DOC.NR.:	Controle
		REVISIE:	0
		DATUM:	
		PAGINA:	4

Bijkomende ontruimingsoefeningen zijn nodig tot wanneer een degelijke training bekomen wordt welke toelaat een school binnen 5 minuten na het alarm volledig te ontruimen.

In een internaat is het aan te raden om minstens éénmaal per trimester een ontruimingsoefening te organiseren.

Het is noodzakelijk te oefenen daar men anders de gekende stereotiepe reacties van het personeel krijgt o.a.:

- een wanordelijke vlucht tot dat we ons op een veilige afstand bevinden of denken te bevinden;
- blokkeren van toegangswegen, daar we uit nieuwsgierigheid en uit sensatiezucht na de eerste vluchtreactie terug naderbij komen;
- individuele pogingen om het eigen bezit te gaan redden.

In de Ministeriële omzendbrief van 5/5/87 staat vermeld bij de algemene organisatie: 'Het inrichtingshoofd van de school of de internaatsbeheerder en de huisbewaarder houden elk bestendig ter beschikking van de brandweer, een plan respectievelijk van de school en het internaat, getekend op schaal 1/500 en voor meer handelbaarheid op karton of triplex gekleefd. De bestemming der lokalen moet er duidelijk op vermeld staan, evenals de ontruimingswegen, de brandbestrijdingsmiddelen en andere voor de brandweer nuttige inlichtingen. Tevens wordt er een gelijkvloersplan in de hoofdtoegang van elk gebouw en het verdiepingsplan in het trappenhuis op elke bouwlaag, opgehangen.

Systemen

Indien er brand ontstaat is het nodig te beschikken over systemen om de personen tijdig te verwittigen en te evacueren.

De werkgever moet waarschuwings- en alarmmiddelen aanbrengen (art.52.10.1. arab):

	E1.1 Algemene richtlijnen evacuatie	DOC.NR.:	Controle
		REVISIE:	0
		DATUM:	
		PAGINA:	5

- a) als hij tenminste 50 werknemers tewerkstelt in eenzelfde gebouw of in verscheidene naburige gebouwen die een geheel vormen;
- b) als het gebouw of het gedeelte van het gebouw dat hij bezet, een lokaal van de eerste groep omvat;
- c) of als hij verscheidene verdiepingen van een gebouw bezet.

De waarschuwings- en alarmposten moeten voldoende in aantal zijn, gemakkelijk bereikbaar, in goede staat van werking en onderhoud verkeren, oordeelkundig verdeeld en doeltreffend aangeduid zijn (art.52.10.2. arab).

De waarschuwings- en alarmsignalen mogen geen verwarring stichten met elkaar of met andere signalen. De alarmsignalen moeten door de belanghebbende kunnen waargenomen worden (art.52.10.3. arab)

In sommige gevallen is het aan te raden de systemen voor waarschuwing en alarm te automatiseren en kan via de exploitatievoorwaarden het karakter van een verplichting aannemen.

De volgende omstandigheden wijzen op een nuttig gebruik van automatische detectie:

- de schade door gas en rook is vermoedelijk groot;
- kans op smeulend vuur;
- dichte mensenconcentratie (onderwijsinstellingen!)
- personen zijn weinig mobiel;
- de inhoud is zeer waardevol;
- de uitgangen bevinden zich op grote afstand.

Noodverlichting

	E1.1 Algemene richtlijnen evacuatie	DOC.NR.:	Controle
		REVISIE:	0
		DATUM:	
		PAGINA:	6

De inrichtingen die moeten voorzien zijn van een kunstmatige verlichting, moeten uitgerust zijn met een noodverlichting die voldoende is om de ontruiming van de personen te verzekeren wanneer de kunstmatige verlichting uitvalt (art.63bis arab).

In de gebouwen waarin gewoonlijk meer dan 100 personen vertoeven, moet de noodverlichting automatisch aangestoken worden van zodra de algemene verlichting uitvalt.

De verdeling van de noodverlichting en de tijd van werking moeten zodanig zijn dat de ontruiming gemakkelijk kan geschieden.

De verlichtingspunten moeten onder andere op de volgende plaatsen aangebracht worden:

- in de evacuatiewegen (verlichtingssterkte van 1 lux op de vloer (NBN S21.202)), ze moeten de signalisatie betreffende de evacuatie en de brandbestrijdingsmiddelen verlichten;
- overlopen;
- liftkooien;
- lokalen toegankelijk voor het publiek;
- grote gemeenschappelijke zalen zoals refters, vergaderzalen enz...;
- stookplaatsen;
- hoogspanningscabines en voornaamste elektrische borden.

Volgende punten moeten in acht genomen worden bij het plaatsen van de verlichtingstoestellen:

- de noodverlichting moet niet alleen in werking treden in geval van brand maar bij elke stroomonderbreking van de verlichtingskringen;

	E1.1 Algemene richtlijnen evacuatie	DOC.NR.:	Controle
		REVISIE:	0
		DATUM:	
		PAGINA:	7

- daar bij brand de rook en de warme gassen opstijgen, is het ten zeerste aanbevolen de verlichtingsapparaten op een zekere afstand van het plafond te plaatsen ofwel ze op een zijwand vast te maken;
- het is daarenboven aanbevolen in de gangen een vloer- en muurbekleding aan te brengen in heldere kleuren en alle donkere tinten te weren.

Wat het testen en het onderhoud van de noodverlichting aangaat kunnen volgende principes toegepast worden:

- de noodverlichting om de maand controleren;
- de autonome verlichtingstoestellen om de drie maanden gedurende een ½ uur beproeven.

Controles

Hierna vindt u enkele controles die dienen uitgevoerd te worden inzake brandveiligheid:

- Branddetectie (detectors): jaarlijks door installateur, leverancier of bevoegd persoon;
- Branddetectie (centrale): maandelijks eigen controle door inwerkingstelling;
- Buitenhydranten: jaarlijks door de brandweer, trimestrieel eigen controle op goede staat;
- Evacuatieoefening: jaarlijks, trimestrieel voor internaten;
- Muurhaspels en muurhydranten: jaarlijks eigen controle door inwerkingstelling, trimestrieel eigen controle op goede staat;
- Onderrichtingen: maandelijks;
- Rookkoepels: maandelijks eigen controle door inwerkingstelling;
- Snelblussers: jaarlijks door installateur, leverancier of bevoegd persoon, trimestrieel eigen controle op goede staat;
- Toevoerwater: maandelijks eigen controle door inwerkingstelling;

	E1.1 Algemene richtlijnen evacuatie	DOC.NR.:	Controle
		REVISIE:	0
		DATUM:	
		PAGINA:	8

- Waarschuwings- en alarmsysteem: maandelijks eigen controle door inwerkingstelling ;
- Telefoontest: dagelijks door inwerkingstelling.

OVERZICHT EVACUATIE-ADVIEZEN VERMELD IN PREVENTIEVERSLAGEN

Deze adviezen zijn gebaseerd op de bepalingen vervat in het ARAB (artikels 52 en 63 bis) en in de Belgische Norm NBN S21-204 aangaande “Brandveiligheid in de gebouwen – schoolgebouwen”.

Plan campus	Algemeen evacuatieplan opstellen en ophangen in de inkom van de school, met aanduiding van : - de hangplaats, - de vluchtwegen, - de verzamelplaatsen, - de brandbestrijdingsmiddelen : haspels, brandblussers, hydranten, - het EHBO-lokaal, - de gastoevoer campus, stookplaats, keuken, didactische keuken, labo's, - de reddingsborden.
Interventieplan	Algemeen interventieplan opstellen en bespreken met de brandweer, eventueel aanpassen en ter beschikking stellen van de hulpdiensten.
Plan gebouw	Per gebouw en per verdieping een evacuatieplan opstellen en ophangen in de inkom van het gebouw en in de trapzalen.
Richtlijnen	In elk lokaal evacuatierichtlijnen ophangen op een goed zichtbare plaats naast de uitgang.
Signalen	Duidelijk hoorbaar, herkenbaar en verschillend waarschuwingssignaal en evacuatiesignaal invoeren.
Oefeningen	Jaarlijks (externaat) of trimestrieel (internaat) of elke zes maand (avondschoon) een evacuatieoefening houden en verslag neerschrijven , voldoen aan opmerkingen verslag.

	E1.1 Algemene richtlijnen evacuatie	DOC.NR.:	Controle
		REVISIE:	0
		DATUM:	
		PAGINA:	9

Evacuatiewegen	Gangen, doorgangen, trappenhuizen en overlopen steeds volledig vrijhouden, verwijderen van brandbare en in onbruik geraakte goederen. ARAB artikel 52, 4.2 : “De private wegen die naar de deuren leiden moeten vrij blijven.”
Evacuatiewegen	Deuren waarvan de draaizin niet in de richting is van de evacuatie, aanduiden met zwart/wit pictogram, deuren waarvan de draaizin in de richting is van de evacuatie, aanduiden met groen/wit pictogram
Nooduitgangen	Geen nodeloze nooduitgangen voorzien, enkel nooduitgangen voorzien indien uitgangen ontoereikend zijn. Draaizin deuren nooduitgangen in richting van evacuatie. Steeds los , te voorzien van panieksluiting. Sleutelkastje wettelijk verboden en dit op basis van artikel 52.4.1 van het ARAB. Dit standpunt wordt door een geschreven advies dd. 23/10/2002 van de Administratie van de Arbeidsveiligheid, Directie Arbeidsplaatsen, Ingenieur-directeur H. Steeman bevestigd aan de GPD.
Uitgangen	Steeds alle uitgangen bereikbaar en open houden tijdens de uitbating van de school of automatische deurvergrendeling/ontsluiting gekoppeld aan het brandalarm voorzien. ARAB artikel 52, 4.1 : “De deuren die naar buiten leiden moeten, wanneer de lokalen bezet zijn, op elk ogenblik kunnen geopend worden met het oog op de ontruiming van de inrichting en de doorgang van de hulpdiensten.”
Doorgangen	Doorgangen vrijhouden in alle lokalen (ook klaslokalen), minstens 80 cm (instructies geven aan de leerkrachten en controle door de HL). Banken, tafels en bureaus mogen niet tegen de wanden aan staan. Men dient steeds om de meubels heen te kunnen evacueren.
Klaslokalen	Aan de uitgang van de klaslokalen een obstakelvrije zone van 150 cm voorzien.
Lokalen	Procedure opstellen voor controle achtergebleven personen (zowel personeel als leerlingen).
Controle	Vrijhouden één raamdeel gangzijde lokalen om controle op achtergebleven leerlingen mogelijk te maken.
Trappenhuizen	Plaatsen van zelfsluitende (of bij brand/rook/alarmsignaal

	E1.1 Algemene richtlijnen evacuatie	DOC.NR.:	Controle
		REVISIE:	0
		DATUM:	
		PAGINA:	10

	sluitende) deuren met een brandweerstand van 30 minuten. Deuren trappenhuisen moeten opengaan in de vluchtzin.
Pictogrammen	Actualiseren en bijplaatsen pictogrammen uitgangen, nooduitgangen en brandbestrijdingsmateriaal.
Deuren	Er voor zorgen dat deuren volledig kunnen openen en niet slepen.
Verdiepingen	In de traphallen niveaus aanduiden
Liftgebruik	Lift nooit gebruiken indien er brand ontstaan is in het gebouw : tekstplaat “Verboden lift te gebruiken in geval van brand” buiten naast de liftdeur ophangen
Controles	Maandelijks vluchtwegen, veiligheidsverlichting en alarminstallatie controleren. ARAB artikel 52, 11 : “Het materieel voor brandbestrijding, detectie en alarm alsmede de elektrische installatiemoeten geregeld door de werkgever onderzocht worden.”
Alarminstallatie	Alarminstallatie dient in overal in het gebouw hoorbaar te zijn
Alarminstallatie	De alarminstallatie werkt ook als de netspanning is weggevallen.
Alarminstallatie	Opleiding personeel inzake gebruik alarminstallatie organiseren.
Veiligheidsverlichting	Veiligheidsverlichting voorzien in de vluchtwegen, in de lokalen bestemd voor bezetting van meer dan 25 andersvalide personen, in de slaapzalen en slaapkamers. Periodieke controle verrichten en neerschrijven. (arab artikel 63 bis).

Voor uw eigen schoolgebouwen dient u de specifieke adviezen van de brandweer (brandweerverslag maximum 5 jaar oud) en de adviezen van de preventieadviseur, vervat in de preventieverslagen, uit te voeren.

Gelieve mij steeds te contacteren in geval van twijfel en zeker in geval van meningsverschil met de brandweer.

Luc Hermie
preventieadviseur SG25 en SG27.
GSM 0499/147227
Email : luc.hermie@rago.be